ROK XIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 17

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 WRZEŚNIA 1938 ROKU

ZAGADNIENIA IMPORTOWE

Ujemny bilans handlowy, który obserwujemy w Polsce w bieżącym roku kalendarzowym, każe zwracać szczególną uwagę nie tylko na zwiększenie naszego eksportu, ale również na zmniejszenie importu. Badając uważnie zestawienia artykułów, sprowadzanych do Polski, bez trudu stwierdzić można, iż szereg pozycji importowych nosi charakter zbędnego przywozu. W zakresie artykułów chemicznych niemały zespół produktów, przywożonych z zagranicy, doskonale można zastąpić towarami, wytworzonymi w kraju. Ani jakość, ani cena, ani inne względy nie usprawiedliwiają częstokroć przywozu tych artykułów chemicznych, które wyrabiane są w kraju w wystarczających ilościach, w przednich gatunkach, a sprzedawane po cenach uzasadnionych kalkulacją. O ile przeto przywóz najrozmaitszych towarów, nie wyrabianych w kraju, zwłaszcza o charakterze surowców albo narzędzi produkcji, nie powinien napotykać na szczególne trudności, o tyle import towarów wytwarzanych w Polsce, zwłaszcza o charakterze wyrobów gotowych, powinien być możliwie szybko zmniejszony tylko do takiego minimum, jakie jest niezbędne celem podtrzymania wymiany towarowej z zagranicą.

Problematy powyższe wymagają bardzo szczegółowych i wnikliwych badań i naświetlań. Często bowiem import, przy powierzchownym badaniu mający cechy nieusprawiedliwionego a nawet gospodarczo szkodliwego przywozu, po dokładniejszych studiach okazuje się zupełnie uzasadniony, czy to z uwagi na specyficzny charakter importowanych gatunków towaru, czy też z przyczyn polityczno-handlowych. I odwrotnie, przywóz surowcowy — zdawałoby się niezbędny w dotychczasowych rozmiarach, a nawet wykazujący tendencje rozwojowe, może być bez szkody dla naszego gospodarstwa narodowego, a nawet z wielkim dla niego pożytkiem, zmniejszony, — niekiedy nawet bardzo znacznie.

Typowym przykładem pierwszego zjawiska jest choćby przywóz wielu soli nieorganicznych, które wyrabiane są w Polsce w gatunkach technicznych ale nie są produkowane w formie czystej; albo import w obrocie clearingowym, wzamian za wywóz naszych płodów rolnych. Przykładem biegunowo odmiennym jest przywóz egzotycznych surowców włókienniczych, które mogą być zastąpione w pewnej części włóknami sztucznymi, wyrabianymi w Polsce w oparciu o metodę wiskozową albo kazeinową.

Oba te przykłady świadczą, jak bałamutne mogą być wnioski, wysnute bez głębszej analizy zjawisk gospodarczych, a oparte tylko na powierzchownej obserwacji.

Dlatego też niezmiernie celowa jest inicjatywa zwołania z polecenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu konferencji importowej przez Radę Handlu Zagranicznego. Konferencja ta, która odbędzie się w końcu bieżącego roku, ma na celu najszczegółowsze zbadanie importu do Polski, przeanalizowanie go pod kątem widzenia potrzeb naszego rynku wewnętrznego oraz sformułowanie wniosków, zmierzających ku takiemu ukształtowaniu charakteru i struktury importu, jakie odpowiada istotnym potrzebom naszego życia gospodarczego.

Dział chemiczny konferencji importowej opracowywany jest przy najściślejszym udziale Związku Przemysłu Chemicznego, który już przystąpił do zebrania niezbędnych materiałów. Niezależnie jednak od rozesłanych okólników i zapytań w tym zakresie — wydaje się rzeczą konieczną, aby wszystkie fabryki chemiczne, które mogłyby sformułować opinię czy to w zakresie usprawnienia niezbędnego importu, czy też zahamowania zbędnego przywozu, uczyniły to jaknajśpieszniej — aby zgrupowane w ten sposób materiały mogły posłużyć za podstawę do wyprowadzenia odpowiednich wniosków na konferencję importową.

W szczególności interesujące jest zbadanie, czy drogą koncentracji zakupów na jednym rynku nie udałoby się osiągnąć potania przywozu surowca, oraz wskazanie takich metod hamowania zbędnego przywozu, które nie byłyby sprzeczne z zasadniczymi liniami naszej polityki handlowej.

Opracowane na konferencję importową referaty będą zresztą udostępnione zainteresowanym przez ich publikację przed terminem konferencji.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Przemysł Chemiczny „Boruta" Sp. Akc. donosi nam, że uruchomił normalną produkcję pochodnej mocznikowej kwasu J, mianowicie 7 — 7' — dwusulfo 5 — 5' dwuoksy 2 — 2' — dwunaftalenomocznik.

Aparatura Sp. Akc. „Boruta" jest przystosowana do wyprodukowania ilości, mogących zaspokoić całkowite zapotrzebowanie rynku wewnętrznego na ten artykuł.

ZE SPRAW NORMALIZACYJNYCH

Świeżo ukazały się w druku następujące normy opracowane przez Komisję Technologii Chemicznej P. K. N.:

PN — C — 504 Smoła (destylowana lub preparowana) do smarowania dachów i do wyrobu zaprawy smołowej.

PN — 505 — Smołowa zaprawa do wyrobu papy smołowej.

PN — 506 Smołowy lepnik do papy smołowej.

PN — C — 507 — Pobieranie próbek i badanie smoły do smarowania dachów, zaprawy smołowej oraz lepnika smołowego.

Ponadto w 2-gim wydaniu ukazały się normy:

PN/C — 501 — Smoły drogowe.

PN — C — 301 — Pokost lniany.

Normy powyższe, opracowane przez Podkomisję Normalizacyjną Smół i Lepnika, stanowią niewątpliwie postęp w dziedzinie unormowania produkcji danej gałęzi. Są one do nabycia w Polskim Komitecie Normalizacyjnym, Warszawa, ul. Rakowiecka 4., tel. 429-15.

Z WYDAWNICTW

Cennym materiałem pomocniczym dla kierownictwa fabryk przy pouczaniu personelu o zasadach bezpiecznej i higienicznej pracy jest broszura zatyt.: „Uważaj przy pracy — unikniesz wypadku", której nowe i uzupełnione wydanie ukazało się w sprzedaży. Bogato ilustrowana broszura zawiera szereg wskazówek i instrukcji z dziedziny bezpieczeństwa pracy i szczególnie nadaje się do rozpowszechnienia wśród majstrów i robotników.

Wydawnictwo nabywać można w Administracji czasopisma „Bezpieczeństwo i Higiena Pracy" Warszawa, Polna 40. m. 36. tel. 82-583.

Nakładem Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskim wydana została „Statystyka Gazowni w Polsce za rok 1935/36". Publikacja ta zawiera wykaz wszystkich gazowni w Polsce (w porządku alfabet.) i podaje szereg danych charakteryzujących rozmiary produkcji każdej gazowni. Jak wynika z zestawienia zamieszczonego na końcu tego ciekawego wydawnictwa w roku 1935/36 czynnych było w Polsce 105 gazowni, o łącznej produkcji ponad 142 miliony m^3 gazu sztucznego. W okresie tym gazownie zakupiły również ponad 12 milionów m^3 gazu ziemnego, zużycie zaś węgla wyniosło ogółem 261 tysięcy ton. Ciekawe są cyfry dotyczące produkcji innych, poza gazem, artykułów. A więc w r. 1935/36 gazownie wyprodukowały: 14 990 ton smoły surowej, 326 ton siarczanu amonu, 810 ton benzolu, ponad 44 tony grafitu i 174 697 ton koksu. Należy stwierdzić, że produkcja gazu sztucznego na 1 mieszkańca w Polsce jest mała, wynosiła bowiem zaledwie 4,48 m^3 w 1934/35 r. i 4,64 m^3 w 1935/36 r. Cyfry porównawcze jednak za te dwa lata wskazują, że zarówno produkcja gazu jak i długość gazociągów posiada wyraźną tendencję rosnącą.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W początkach września r. b. odbyć się ma posiedzenie Mieszanej Komisji Rządowej dla kontroli obrotu towarowego polsko-francuskiego. Przedmiotem obrad będzie w szczególności ustalenie plafonu wzajemnej wymiany towarowej na III kwartał 1938 r. oraz prowizoryczne ustalenie takiegoż plafonu na IV kwartał r. b. Zainteresowane przedsiębiorstwa proszone są o jak najszybsze zgłaszanie postulatów.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 23 i 24 „Informatora Eksportowego"):

Czechosłowacja. Zaszeregowanie wywozu olejów benzolowych ze smoły z węgla kamiennego do systemu pozwoleniowego.

Rodezja Południowa. Podwyższone zostało cło przy imporcie artykułów perfumeryjnych z 25% do 30%.

Tunis. Wprowadzono obowiązek oznaczenia pochodzenia importowanych chemikalii, mydeł, oraz wyrobów gumowych.

Zwracamy uwagę zainteresowanych firm na raport Poselstwa R. P. w Rio de Janeiro, omawiający możliwości zbytu na rynku brazylijskim nawozów sztucznych. Powyższy raport zamieszczony jest w Nr. 24 z dn. 20.VIII r. b. „Informatora Eksportowego".

Firma bułgarska „Rodochimia", 315 Boul. Sliwnica, Sofia, pragnie uzyskać wyłączność sprzedaży wzgl. przedstawicielstwo firm polskich w zakresie następujących artykułów: barwniki syntetyczne, dwuchromiany sodu i potasu, siarczan miedzi, węgiel aktywowany, kwas siarkowy, kwas solny, produkty farmaceutyczne. Korespondencję prowadzić można w języku polskim.

Sprawa ubezpieczeń ryzyka eksporterów przy udzielaniu kredytów zagranicznym odbiorcom została już pomyślnie rozwiązana w szeregu państwach, przede wszystkim we Francji, Anglii, Niemczech i we Włoszech. Powstały tam bądź prywatne towarzystwa ubezpieczeniowe przejmujące ryzyko wypłacalności importera (ryzyko indywidualne), bądź instytucje państwowe ubezpieczające ryzyko t. z. polityczne (zawieszenie transferu dewiz, wahania kursowe i t. p.). Zagadnienie to jest również bardzo ważne dla polskiego eksportu i domaga się jak najrychlejszego rozwiązania. Eksporter polski, nie dysponujący naogół odpowiednimi zasobami kapitałowymi udziela żądanego kredytu swemu kontrahentowi zagranicznemu jedynie wyjątkowo i bardzo niechętnie. Na porządku dziennym są wypadki, że poważne i bardzo korzystne dla polskiego eksportera transakcje, nie dochodzą do skutku li tylko z powodu obawy eksportera przed ewent. ryzykiem związanym z udzieleniem kredytu. Tego rodzaju trudności, hamujące rozwój polskiego eksportu skłoniły Radę Handlu Zagranicznego do zajęcia się tą sprawą. Jednakże przed ostatecznym przystąpieniem do prac nad powołaniem do życia w Polsce ubezpieczalni kredytów eksportowych, Rada Handlu Zagranicznego przystąpiła do zebrania materiałów orientacyjnych, odnośnie celowości, ew. rozmiarów ubezpieczeń i korzyści jakie przyniesie eksportowi powstanie ubezpieczalni. Związek Przemysłu Chemicznego rozesłał już w tej sprawie zapytania do przedsiębiorstw zajmujących się eksportem i prosi wszystkie zainteresowane firmy o nadsyłanie w tej sprawie swych uwag i dezyderatów w terminie do dnia 10 września r. b.

KRONIKA

Związek Przemysłu Chemicznego R. P. sformułował opinię i zgłosił wnioski do projektu przepisów taryfowych o przewozie po bocznicach prywatnych, przyłączonych do ogólnej sieci kolejowej lub od kolei wynajętych oraz do projektu zarządzenia w sprawie umów bocznicowych.

Przepisy te i zarządzenia mają zastąpić obowiązujące obecnie Ogólne warunki utrzymania i eksploatacji prywatnych bocznic kolejowych, ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Komunikacji z dnia 17 maja 1932 r.

Do Związku zwróciła się Redakcja „Skrzydlatej Polski", organu oficjalnego Aeroklubów R. P., z prośbą o poparcie akcji propagandy lotnictwa, ujętej w hasło programowe instytucyj lotniczych „Uczmy się latać".

Czasopismo „Skrzydlata Polska", obchodzące w roku bieżącym 15-to-lecie swej owocnej pracy dla popularyzacji latania, zasługuje ze wszech miar na jaknajszersze rozpowszechnienie.

Dlatego też pozwalamy sobie zalecić zrzeszonym przedsiębiorstwom prenumeratę tego pożytecznego Wydawnictwa.

Prenumerata roczna wynosi 10.— zł.
„ półroczna „ 5.50 zł.

Adres Redakcji i Administracji — Warszawa — Mokotów, Al. Niepodległości 163.

Zwracamy uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw na wydawnictwo „Rejestr Dostawców" — Warszawa, Alberta I Nr. 12, zawierające szczegółowe zestawienie produkowanych w Polsce artykułów oraz adresy wytwórców. „Rejestr Dostawców", podzielony na szereg działów, przeznaczony jest do użytku instytucji publicznych oraz biur sprzedaży i zakupów przedsiębiorstw. IV-te wydanie „Rejestru Dostawców", które ukazało się w znacznie powiększonym rozmiarze, świadczy że wydawnictwo spełnia należycie zadanie informowania o źródłach zakupu i sprzedaży.

Poważna firma jugosłowiańska, (zał. w 1861 r.) produkująca spirytus (rafineria), rum, ocet i inne, pragnie nawiązać kontakt z polską firmą chemiczną, interesującą się założeniem filii swego przedsiębiorstwa w Jugosławii. Wymieniona firma dysponuje dużym obszarem fabrycznym, wieloma budynkami, urządzeniami parowymi, własną bocznicą kolejową, wielkimi zbiornikami i t. d. Wszystkie te urządzenia chciała by ona wykorzystać do produkcji artykułów chemicznych, któreby mogły znaleźć zbyt na rynku jugosłowiańskim. Na życzenie firma gotowa jest przedłożyć poważne referencje bankowe i handlowe. Zainteresowani mogą otrzymać bliższe wiadomości i adres firmy jugosłowiańskiej w Związku Przemysłu Chemicznego (tel. 529-69).

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 57 z dn. 10 sierpnia 1938 r. ukazało się pod pozycją 450 rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 30 lipca 1938 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 11 sierpnia 1938 r.

W Dz. Ust. Nr. 58 z dn. 11 sierpnia 1938 r. ogłoszone zostało pod pozycją 454 rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 24 czerwca 1938 r. o określaniu cen aptecznych. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

W Dz. Ust. Nr. 60 z dn. 18 sierpnia 1938 r. ukazała się pod pozycją 462 ustawa z dn. 5 sierpnia 1938 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku. Za przedmioty powszedniego użytku uważa się: żywność, artykuły odzieżowe, opałowe, oświetleniowe i higieny codziennej. Na mocy tej ustawy Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może wydawać rozporządzenia o magazynowaniu i ujawnianiu zapasów przedmiotów powszedniego użytku, regulować ceny i t. d. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

W Dz. Ust. Nr. 60 z dn. 18 sierpnia 1938 r. ukazała się pod pozycją 463 ustawa z dn. 8 sierpnia 1938 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym. Ustawa powyższa wchodzi w życie z dn. 1 lipca 1938 r. Wprowadza ona szereg zmian i uzupełnień do obowiązującego rozporządzenia o prawie przemysłowym.

ECHA

P. Inż. Kazimierz Moniuszko, Naczelny Dyrektor Zakładów Chemicznych „Grodzisk", odznaczony został Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski za zasługi na polu lotnictwa i organizacji obrony przeciwlotniczo-gazowej.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ DOMU HANDLOWEGO B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

	Cena w zł. za 100 kg.
Ałun chromowy	65.—
Ałun krystaliczny i mielony	45.—
Antichlor kryst.	39.—
Antimonium crud. w kawałkach	165.—
Antimonium crud. w proszku	200.—
Asfalt Gilsonit	65.—
Azotan baru	150.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie	
Błękit Milori i Paryski	650.—
Biel cynkowa	65 —
Biel ołowiana	125.—
Biel tytanowa	150.—
Boraks kryst. i w proszku	78.—
Boran manganu	320.—
Braunsztyn	75 —
Chlorek baru	65.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	125.—
Chlorek wapna	40.—
Dwuchromian potasu	135.—
Dwuchromian sodu	115.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—
Fenol	310.—
Fosforan sodu trójzasadowy	75.—
Fosfór czerwony	600. —
Glejta angielska w proszku	130.—
Glin metaliczny w proszku	550.—
Grafit angielski w łuskach i w proszku	130.—
Hydrosulfit	260.—
Kalafonia	75.—
Kamfora w taflach	715.—
Kaolina w kaw. i w proszku	15.—
Kreda chem. czysta	48.—
Kwas borny	180.—
Kwas szczawiowy	170.—
Litopon 30%	72.50
Minia ołowiana	110.—
Minia żelazowa min. 80%	80.—
Nadboran sodowy	350.—
Nadmanganian potasu	300.—
Nitrobenzol	450.—
Octan kobaltu	1200.—
Octan ołowiu	165.—
Olej rycynowy med.	225.—
Pumeks w kawałkach	60.—
Pumeks w proszku	38.—
Sadza ameryk. Carbon-Black marki „Witco"— ceny konwencyjne.	
Salmiak mielony	115.—
Salmiak w kaw. subl.	200.—
Siarczan kobaltu	750.—
Siarczan magnezu (sól gorzka)	21.—
Siarczan miedzi	69.—
Siarczan żelazowy	15.—
Siarka mielona i w laskach	35.—
Talcum 3/0	19.—
Talcum 5/0	26.—
Talcum 6/0	29.—
Tanina 92%	700.—
Węglan magnezu w cegiełkach	240.—
Węglan magnezu w proszku	125.—
Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	150.—
Ziemia okrzemkowa	35.—
Żelazocjanek potasowy	320.—
Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta" Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres telegr. „Boruta-Zgierz". Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żórawia 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piusa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, I-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):

„Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn", Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. *Karpiński* Spółka Akcyjna". Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
„Schicht - Lever" Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom". Sp. Akc. Warszawa. Leszno 15, tel. 11-06-81.
„Piastów" Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„Chodaków" Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłaay Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu" Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.